

Науково-дослідна лабораторія туризму

У 2011 році з метою підвищення рівня прикладних наукових досліджень, посилення інтеграційних процесів вищої туристичної освіти з науково-дослідною роботою та впровадження у навчально-виховний процес ефективних технологій, розширення участі студентів у науково-дослідницькій роботі, а також враховуючи багаторічний позитивний досвід впровадження наукових розробок лабораторії краєзнавства та туризму у навчальний процес рішенням Вченої ради Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова затверджено Положення про науково-дослідну лабораторію туризму та краєзнавства (протокол № 10 від 29 червня 2011р.).

Керівництво науково-дослідною лабораторією туризму та краєзнавства упродовж 2011–2020 рр. здійснювалось завідувачем кафедри туризму, доктором педагогічних наук, професором Обозним В.В.

Напрями діяльності науково-дослідної лабораторії туризму та краєзнавства

На сучасному етапі суспільного розвитку стає актуальним поєднання науково-освітньої діяльності з виробництвом, максимальним використанням місцевих ресурсів, що посилює розвиток інтеграційних процесів. Пріоритетними напрямками Науково-дослідної лабораторії туризму та краєзнавства (Лабораторії) є: підтримка продуктивної взаємодії фахівців різних сфер; забезпечення реалізації широти наукового світогляду майбутніх фахівців; використання інноваційних підходів у моделюванні туристичного бізнесу; активізація організації співпраці із стейкхолдерами, що забезпечить якісну професійну підготовку фахівців сектору туризму.

Ефективність взаємодії кафедри і стейкхолдерів значно зростає, коли партнери-роботодавці переходять з позиції сторонніх спостерігачів і виключно споживачів освітніх послуг на позицію зацікавлених учасників освітніх і інноваційних процесів, що всіляко сприяє оволодінню студентами комплексом професійних компетенцій, які відповідають вимогам сучасного ринку праці. Вирішення цього завдання породжує нові форми соціального партнерства, які при реалізації взаємних інтересів сприяють навчальному закладу у підготовці фахівців.

Метою діяльності Лабораторії є:

- отримання нових знань, постановка і вирішення актуальних проблем гуманітарного, суспільного, економічного та природничо-туристичного профілів і тих напрямів, що розвиваються на межі споріднених наук та міждисциплінарних зв'язків;

- розробка необхідних для навчального процесу наукових та методичних матеріалів відповідно до актуальних та перспективних напрямків навчальних та наукових робіт співробітників, студентів, аспірантів, докторантів, співпошукачів Університету;

- висвітлення і поширення результатів наукового пошуку, наукових робіт;

- зв'язок з навчальним процесом, залучення викладачів, докторантів, аспірантів, магістрантів і студентів до вирішення важливих наукових завдань.

Становлення та розвиток Науково-дослідної лабораторії туризму та краєзнавства визначають цілі та завдання у справі розвитку науково-освітнього і виробничого професіоналізму кадрового потенціалу, вдосконалення функціонування загальнонаціональної системи підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації фахівців для науково-педагогічної та виробничо-професійної діяльності у галузі туризму. Її діяльність ґрунтується на положеннях Конституції України, Національної доктрини розвитку освіти України у ХХІ столітті, Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту», Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про туризм», Указу Президента України «Про заходи щодо розвитку туризму і курортів в Україні», розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо державної підтримки розвитку сільського туризму на 2006–2010 роки», а також вступ України до Європейської туристичної комісії, Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту), державних стандартах освіти, нормативно-правових актах чинного законодавства України з питань освіти і науки, а також враховує міжнародний досвід управлінського та інформаційно-технологічного забезпечення окремих напрямів професійної діяльності.

В ході діяльності лабораторії було підготовлено та реалізовано ряд проєктів, зокрема:

Освітньо-профорієнтаційний проєкт спільно з Київською Малою академією наук – **“Навчання і пошуково-дослідницька робота в Малій академії наук”** (2011–2013 рр.), розробку якого було спрямовано на використання в туристично-орієнтованому напрямі ефективно діючої системи пошуку, навчання і профорієнтації здібної учнівської молоді. *Виконавці:* доктор наук – 1, кандидат наук – 1, вчителі загальноосвітніх навчальних закладів м. Києва – 2.

Результати: Видано анотований звіт; навчально-методичні посібники.

Публікації:

1. Обозний В. В. Краєзнавство і туризм в Малій академії наук :пошуково-дослідницька робота : навч.-метод. посібник / В. В. Обозний, Л. О. Недбайло ; Нац. пед. ун-т ім.М. П. Драгоманова, Київська Мала академія наук учнівської молоді.– Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2013. – 159 с.

2. Обозний В. В. Краєзнавство і туризм в Малій академії наук :навчально-виховна робота : навч.-метод. посібник / В. В. Обозний, С. В. Бабкова ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Київська Мала академія наук учнівської молоді. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – 329 с.

3. Обозний В. В. Професійна підготовка майбутніх менеджерів туризму в умовах поєднання наукових досліджень з освітньою і господарською

практикою / В. В. Обозний // Туристична індустрія: сучасний стан та пріоритети розвитку : матеріали VIII Міжнар. наук.-практ. конф. – Луганськ : Вид-во ДЗ “ЛНУ ім. Т. Шевченка”, 2013.– Вип.8. – С.11-13.

4. Бабкова С. В. Використання досвіду Малої академії наук в шкільній еколого-освітній та туристсько-краєзнавчій роботі / Бабкова С. В., Обозний В. В.// Біологічне різноманіття природно-заповідних об'єктів Карпат. – Ужгород : ТДВ “Патент”, 2014.– С.15–18.

– організаційно-дослідницький проєкт – **“Становлення та розвиток Науково-навчального центру Синевир”** (2011–2014 рр.), виконання якого було спрямовано на розробку принципово нової навчальної технології, що передбачає індивідуально-групову професійну підготовку студентів на основі моделювання навчально-професійного середовища самореалізації майбутніх фахівців. *Виконавці:* Доктори наук – 2 особи; кандидати наук – 5 осіб; викладачі кафедри туризму – 3, допоміжний персонал – 2 особи.

Результати: - розроблено принципово нову навчальну технологію підготовки майбутніх менеджерів туризму на основі реалізації науково-дослідної складової виробничих практик. На різних курсах вони змодельовані таким чином, щоб розвивати у студентів науково-дослідницькі компетенції, а на їх основі формувати компетенції професійні. Зміст і структура виробничих практик поступово розширюють діапазон сформованих на молодших курсах дослідницьких знань і вмінь щодо моделювання туристського бізнесу. При цьому забезпечується поетапність формування різних типів дослідницьких компетенцій, на основі яких у студентів формуються: на початковому етапі переважно базові компетенції, а на завершальному – спеціальні компетенції, що відображають специфіку професійної діяльності в галузі туризму. Введення у програму виробничої практики інтегруючого навчально-дослідницького модуля забезпечує поєднання її науково-дослідницької і компетентнісної складових, що підвищує якість підготовки студентами, в першу чергу, бакалаврських і магістерських робіт.

- розроблена паспортизація орендованої території; комплексна цільова програма розвитку науково-навчального центру “Синевир”; підготовлено та видано збірник навчальних практик, зокрема: наскрізна програма практик студентів напряму підготовки 6.140103 Туризм, 7.14010301,8.14010301 Туризмознавство; виробнича практика майбутніх менеджерів туризму в Науково-навчальному центрі “Синевир”; підготовлено анований звіт; видано ряд наукових праць у тому числі колективна монографія.

- проведено науково-практичну конференцію за участю широкого кола студентів (28-29 березня 2014 року, м. Київ, НПУ імені М.П.Драгоманова)

Публікації:

1. Комплексна цільова / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; [уклад.В. В. Обозний]. – Київ, 2011. – 44 с.
2. Збірник навчальних практик. Наскрізна програма практика студентів напряму підготовки 6.140103 Туризм,7.14010301,8.14010301

Туризмознавство / за ред. В. В. Обозного. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – С.153-179.

3. Обозний В. В. Навчальна практика (технологічна, 1 курс) / В. В. Обозний, В. В. Головка // Збірник навчальних практик. Наскрізна програма практика студентів напряму підготовки 6.140103 Туризм, 7.14010301, 8.14010301 Туризмознавство / за ред. В. В. Обозного. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – С.156-160.

4. Обозний В. В. Магістерська (асистентська) практика, (безвідривна, 5 курс) / В. В. Обозний, О. В. Романенко // Збірник навчальних практик. Наскрізна програма практик студентів напряму підготовки 6.140103 Туризм, 7.14010301, 8.14010301 Туризмознавство / за ред. В. В. Обозного. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – С.177-179.

5. Обозний В. В. Виробнича практика (5 курс) / В. В. Обозний, О. В. Романенко // Збірник навчальних практик. Наскрізна програма практик студентів напряму підготовки 6.140103 Туризм, 7.14010301, 8.14010301 Туризмознавство / за ред. В. В. Обозного. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. – С.173–177.

6. Науково-дослідна лабораторія туризму та краєзнавства НПУ імені М. П. Драгоманова (2012-2016 рр.) / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; [уклад. В. В. Обозний]. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 59 с.

7. Виробнича практика майбутніх менеджерів туризму в Науково-навчальному центрі “Синевир” / за ред. В. В. Обозного. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2012. – 115 с.

8. Оздоровчо-туристична діяльність науково-навчального центру “Синевир” : зб. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова; [уклад. В. В. Обозний]. – Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2012. – 52 с.

9. Дербак М. Ю. Інноваційна діяльність науково-навчального центру “Синевир”. Монографія / М. Ю. Дербак, В. В. Обозний, І. Г. Смирнов; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Нац. природ. парк “Синевир”. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – 207 с.

10. Проблеми та перспективи розвитку науково-навчального центру “Синевир” : матеріали наук.-практ. конф. викладачів і студентів, 28-29 березня 2014 р., м. Київ / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова ; ред. колегія В. В. Обозний. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2014. – 297 с.

– науково-дослідницький проєкт “**Теоретичні та методичні засади ступеневої педагогічної підготовки магістрів туризму в умовах педагогічного університету**” (2015–2016 рр.), виконання якого спрямовано на підготовку педагогічних кадрів для сфери туризму. Виконавці: Доктори наук – 1; кандидати наук – 2; викладачі кафедри туризму – 3; студенти – 2; допоміжний персонал – 1. **Результати:** підготовлена та опублікована наскрізна програма практики студентів напряму підготовки -6.140103 Туризм,

7.14010301, 8.14010301 Туризмознавство; підготовлено анотований звіт, видані наукові праці.

Публікації:

1. Освітньо-професійна програма підготовки фахівців освітнього ступеня «бакалавр» за спеціальністю 242 «Туризм» / Укл. В.В.Обозний, В.Г Щабельська.-К.: НПУ ім. М.П.Драгоманова.-2017.-25с.;

2.Освітньо-професійна програма підготовки фахівців освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 242 «Туризмознавство» / Укл. В.В.Обозний, В.Г Щабельська. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2017. – 20с.;

3. Наскрізна програма практичної підготовки студентів освітнього ступеня «бакалавр», галузі знань 24 «Сфера обслуговування», спеціальності 242 «Туризм» / Обозний В.В., Щабельська В.Г. - К. : НПУ ім. М.П. Драгоманова. – 2017. –78 с.;

4. Наскрізна програма практичної підготовки студентів освітнього ступеня «магістр», галузі знань 24 «Сфера обслуговування», спеціальності 242 «Туризмознавство» / Обозний В.В., Щабельська В.Г. - К.: НПУ ім. М. П. Драгоманова. – 2017. – 53 с.

5. Герасимчук Л.В. Підвищення інвестиційної привабливості Свалявського району Закарпатської області на основі формування туристичного кластеру / Л.В. Герасимчук, Н.М. Салатова, К.В. Яцканич // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Вип. «Туризм і краєзнавство». – Переяслав-Хмельницький. – 2015. – С. 410–415.

6. Обозний В. В. Організація виробничої практики майбутніх менеджерів туризму в Науково-навчальному центрі “Синевир”/ В. В. Обозний // Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти : зб. наук.праць. – Переяслав-Хмельницький : ФОП Домбровська Я. М., 2016.– С.289-292.

7. Наскрізна програма практики студентів напряму підготовки -6.140103 Туризм, 7.14010301, 8.14010301 Туризмознавство. /укладачі: Обозний В.В., Кравченко А.В., Борисова О.В., Романенко О.В., Головка В.В., Бартош Л.П., Протоцька Ю.П., Герасимчук Л.В. /Видавництво НПУ ім.. М.П. Драгоманова, 2016. – 59 с.

– науково-дослідницький проєкт **“Поєднана підготовка педагогічних та туристських кадрів”**(2015–2018 рр.), мета якого – орієнтація шкільної профорієнтаційної роботи на сферу обслуговування, зокрема спрямування системи шкільної позакласної роботи на розвиток місцевого туризму. *Виконавці:* Доктори наук – 1; кандидати наук – 3; викладачі кафедри – 2; допоміжний персонал – 2, студенти – 3. **Результати:** підготовлений анотований звіт. У рамках проєкту здійснено і успішно захищено дисертаційне дослідження Щербак Л.В. «Формування готовності майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проєктів у професійній діяльності» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук.

Публікації:

1. Герасимчук Л.В. Інвестиційна політика України у галузі туристичної індустрії / Л.В. Герасимчук, С.В. Костючик // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Вип. «Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти». – Переяслав-Хмельницький. – 2016. – С. 24–28.

2. Щербак Л.В. Загальна характеристика процесу проектування у розрізі підготовки майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів / Л. В. Щербак // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди». Вип. «Фізичне виховання, спорт і туристсько-краєзнавча робота в закладах освіти». – Переяслав-Хмельницький. – 2017. – С. 281–285.

3. Щербак Л. В. Формування готовності майбутніх менеджерів туризму до реалізації інвестиційних проектів у професійній діяльності : автореферат дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Людмила Валеріївна Щербак ; наук. кер. В. В. Обозний ; М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – Київ, 2017. – 20 с.

4. Романенко О.В., Бовт Л. І., Розумна А. І., Тіхонова Л. В. Вдосконалення програми технологічної практики як активізація професійного самовизначення / О.В. Романенко, Л.І. Бовт, А.І. Розумна, Л. В. Тіхонова / Освіта та наука у вимірах ХХІ століття: матеріали звітної-наукової конференції студентів 03-04 квітня 2017 / Факультет природничо-географічної освіти та екології. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2017. – 200 с. С. 188-189.

5. Бабкова С.В., Обозний В.В. Пошук ефективних форм профорієнтації учнів сільської місцевості на сферу туризму / С.В. Бабкова, В.В. Обозний / Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України. Збірник наукових праць. – Кіровоград : КЛА НАУ, 2016, С.234-239.

6. Обозний В., Романенко О., Брюховецька Н. Краєзнавчо-туристичне навчання і виховання як підґрунтя формування життєвої професійної самореалізації учнів // Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Теоретичні і прикладні напрямки розвитку туризму та рекреації в регіонах України». Зб. наук. пр. – Кропивницький. – КЛА НАУ, 2017. - С 203–209.

7. Регіональна цільова програма розвитку туризму в Гадяцькому районі Полтавської області / Обозний В.В. –К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова. -2017. – 40с.

- науково-дослідницький проєкт **«Відродження і розвиток Чернігівщини в умовах реалізації освітньої стратегії розвитку туризму (на прикладі Парку природи «Беремицьке» Козелецького району Чернігівської області)»** (2019–2021 рр.). Виконавці: доктор наук – 1, кандидат наук – 3, викладач кафедри туризму – 1, студенти – 2, допоміжний персонал – 1.

Результати: розробляється стратегія і програма розвитку туризму на території Козелецького району, які повинні бути зорієнтовані на створення умов для конкурентоспроможного входження на ринок туристичних послуг Чернігівської області. При цьому, поряд з ресурсно-технологічною стратегією розвитку туризму, слід зосередити увагу на освітній стратегії регіонального туризму, відповідно до якої шкільне (позашкільне) краєзнавство та дитячо-юнацький туризм стимулюватимуть розвиток інших видів туризму, зокрема самодіяльного, підсилюючи значення внутрішнього туризму в соціально-економічному становищі Чернігівщини на сучасному етапі.

Створений за європейськими стандартами Парк природи «Беремицьке» повинен стати регіональним організаційно-методичним центром шкільного краєзнавства і туризму. Проведення цілеспрямованої інвестиційної політики, спрямованої на всебічний розвиток краєзнавства і шкільного туризму стимулюватимуть появу нових перспективних видів місцевої туристичної діяльності.

Публікації:

1. Романенко О.В. Організація виробничої практики майбутніх бакалаврів туризму в Парку природи «Беремицьке». Тенденції розвитку психології та педагогіки: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, Україна, 6–7 листопада 2020 року). Київ : ГО «Київська наукова організація педагогіки та психології», 2020. Ч. 1. – 144 с. С.76-80.

2. Кот (Волосюк) Є.М., Романенко О.В. Відновлення і розвиток народних ремесл в Парку природи «Беремицьке» //Актуальні проблеми неперервної освіти в інформаційному суспільстві: збірник матеріалів конференції /за заг. ред. проф. В.П.Сергієнка, В.М.Слабка. – Київ: Вид-во НПУ імені М.П.Драгоманова, 2020 – 398 с. С.337-340 (Сертифікат).

3. Зражевська Д. А., Романенко О. В. Розвиток WELLNESS TOURISM на території Парку природи «Беремицьке» //Міжнародна науково-практична конференція: «Нові концепції викладання у світлі інноваційних досягнень сучасної науки». Кафедра іноземних мов, факультету природничо-географічної освіти та екології НПУ ім. М.П.Драгоманова (7 листопада 2020 року) м. Київ, Україна.

4. Оверченко Т. Г., Романенко О. В. Концепція застосування смартфона як інноваційної системи у інформаційно-екскурсійних послугах //Міжнародна науково-практична конференція: «Нові концепції викладання у світлі інноваційних досягнень сучасної науки». Кафедра іноземних мов, факультету природничо-географічної освіти та екології НПУ ім. М.П. Драгоманова (7 листопада 2020 року) м. Київ, Україна/